

Klasika.hr koristi kolačiće za pružanje boljeg korisničkog iskustva. Postavke kolačića mogu se kontrolirati i konfigurirati u vašem web pregledniku. Nastavkom pregleda web stranice Klasika.hr slažete se s korištenjem kolačića. Za nastavak pregleda i korištenja web stranice kliknite na 'Slažem se'. Više informacija

Slažem se

TRAJNO VRHUNSKA GLAZBA, ODLIČNE IZVEDBE, NEIZOSTAVNO ODUŠEVLJENA PUBLIKA

**Najbolji hrvatski izvođači klasične glazbe - solisti, ansambli,
orkestri: 35. obljetnica djelovanja Hrvatskog komornog orkestra**

Prošlo je 35 godina otkada je na inicijativu klarinetista Anđelka Ramušćaka i uz podršku Hrvatske udruge orkestralnih i komornih umjetnika, čiji je predsjednik tada bio Stanko Mlinar, 1988. godine utemeljen Hrvatski komorni orkestar (HKO). Prošla su tri i pola desetljeća postojanja, uspješnog nastupanja, brojnih gostovanja i angažiranog okupljanja glazbenika svih profila u komornom orkestralnom sastavu koji je ostvario važan ugled ne samo u okvirima zagrebačkog nego i mnogo šireg hrvatskog, pa i međunarodnog glazbenog života. Ideja osnivanja manjeg orkestralnog tijela u Zagrebu, za razliku od postojećih velikih orkestara, Zagrebačke filharmonije, Simfonijskog orkestra HRT-a i Orkestra Opere HNK u Zagrebu, bila je rezultat jednako želje kao i potrebe za okupljanjem pretežno mladih glazbenika koji će uvježbavanjem i javnim izvođenjem repertoara namijenjenog komorno-orkestralnom muziciranju, obogaćivati vlastita umjetnička iskustva kao i pružiti slušateljstvu mogućnost upoznavanja rjeđe izvođenih vrhunskih djela hrvatskih i stranih majstora. Uz već postojeće partiture skladatelja prošlosti, želja je bila poticati suvremene autore na pisanje djela za komorni orkestar. HKO je upisan u registar umjetničkih organizacija, sjedište mu je u Zagrebu i nema stalni sastav. Kontinuirano je na mjestu koncertne majstorice HKO violinistica Mojca Ramušćak, koncertna majstorica Orkestra HNK u Zagrebu.

U povodu 35. obljetnice postojanja HKO objavljuje se monografija kao izdanje koje će omogućiti sabiranje, okupljanje na jednome mjestu u okviru jedne publikacije, što je moguće iscrpnije sakupljenih podataka o do sada održanim koncertnim nastupima, o izvođenim i prvi put uvježbanim djelima, o gostovanjima izvan Zagreba i diljem Hrvatske kao i u inozemstvu, te o dirigentima i šefovima-dirigentima koji su tijekom proteklih 35 godina pripremali programe i koncertne nastupe, te o brojnim solistima koji su s orkestrom muzicirali. Veliko je to mnoštvo podataka, bogata je arhiva orkestra koji je svake koncertne sezone održavao cikluse u zagrebačkim koncertnim dvoranama, uglavnom u Hrvatskom glazbenom zavodu, kao i u Maloj dvorani KDVL, a nakon tragičnih potresa u Zagrebu i zbog rekonstrukcije i restauracije zatvorenom HGZ-u i u dvorani Centra za kulturu i informacije Maksimir. Dakako, uz stalna gostovanja izvan Zagreba, pa i putovanja na nastupe u inozemstvo.

Samo približna navođenja brojki iz kontinuirane 35-godišnje biografije HKO, dakle okupljanje stotina, zacijelo i više od 700 glazbenika, solista i dirigenata, praiзвоđenje više od stotinu djela hrvatskih skladatelja, objavljenih 6 nosača zvuka – od kojih je posljednji objavila američka izdavačka kuća PARMA Recordings, kao i posebno značajna praiзvedba opere *Jelka* jednog od najuglednijih hrvatskih skladatelja, Blagoja Berse koja je bila 2016. godine, otkrivaju izuzetno aktivnu djelatnost komornog orkestra kojim su ravnali doista eminentni dirigenti.

Za pultom HKO bili su Nikolai Alexeev, Johannes Wildner, Enrico Dindo, Berislav Klobučar, Milan Horvat, Igor Gjadrov, Gleb Nikitin, Alan Buribajev, Uroš Lajovic, Daniel Bortoloso, Michał Dworzynski, Lawrence Rene, Nicholas Milton, Milan Turković, Rudolf Klepač, Tibor Boganyi, Nikša Bareza, Saša Britvić, Vjekoslav Šutej, Ivan Repušić, Alan Bjelinski, Zlatan Srzić, Robert Homen, Maja Begović, Tonko Ninić, Valter Dešpalj, Marc Cikes, Tonči Bilić, Zvonimir Hačko, Ivo Lipanović, Zvonimir Briški, Nada Matošević, Berislav Šipuš, Fabrice Bollon, Filip Pavišić, Josip Nalis, Anđelko Igrac, Igor Tatarević, Filip Šljivac, Vladimir Kiradjiev, Matija Fortuna, Simon Krečić, Michalis Economou, Guido Mancusi, Davor Kelić, Michael Laus, Jonathan Griffith, Giancarlo De Lorenzo, a umjetničko je vodstvo na nekoliko koncerata bilo prepušteno koncertnoj majstorici Mojci Ramušćak.

Pozicije šefova-dirigenata obnašali su Kazushi Ōno, Pavle Dešpalj, Dian Tchobanov i Miran Vaupotić, pri čemu je maestro Pavle Dešpalj (1934–2021) bio i doživotni počasni dirigent HKO.

Nagrada Hrvatskog društva glazbenih umjetnika, Nagrada Hrvatske udruge orkestralnih i komornih umjetnika i Diploma *Milka Trnina* za doprinos hrvatskoj kulturi službeni su pokazatelji uspješnosti i javna priznanja, ali ona trajna, na svakom koncertu doživljena priznanja bio je uvijek buran pljesak odobravanja i zadovoljstva doživljenog muziciranja članica i članova HKO, njegovih gostiju-solista i dirigenata.

Djelatnost HKO u proteklih 35 godina uspješnog nastupanja dokumentirano je moguće pratiti na više sadržajnih područja. Tako uz popis svih koncertnih nastupa na zagrebačkim koncertnim podijima, koji su se nakon tri koncerta u prvoj koncertnoj sezoni 1988/1989. započetoj 22. prosinca 1988. godine ustalili kao trajna sezona HKO u Zagrebu s rastom broja nastupa do utvrđenih 6 koncerata uglavnom održavanih u HGZ-u, važan popis predstavlja popis skladbi koje je HKO izveo prvi put, prouzvodio na svojim nastupima – bilo da je bila riječ o djelima koja je naručivao od živućih hrvatskih skladatelja svih generacija, bilo da je prvi put javnosti predstavio neku partituru preminulog autora, zanemarenu i dugo zaboravljenu.

Šefovi-dirigenti Hrvatskog komornog orkestra

Naglašenu važnost u djelovanju HKO svakako su imali šefovi dirigenti orkestra Kazushi Ōno, Pavle Dešpalj, Dian Tchobanov i Miran Vaupotić budući da je u njihovoj ingerenciji bilo programiranje koncertnih sezona, odabir gostujućih solista, kao i najveći broj dirigentskih vođenja koncerata tijekom svake sezone.

Na prvom koncertu 1988. godine orkestrom je ravnao Saša Britvić (1965–2015) koji je, nakon diplome u razredu Igora Gjadrova na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 1987. godine, tada bio na početku profesionalne karijere.

Već na drugom koncertu 27. siječnja 1989. godine za dirigentskim je pultom bio tada tek 28 godina star japanski dirigent Kazushi Ōno (1960.) koji je kao šef dirigent Zagrebačke filharmonije u Zagrebu ostao do 1996. godine. ostvarivši brojne izuzetno uspjele nastupe sa svojim matičnim orkestrom ali i s HKO. Za mladog, u Tokyju i Münchenu školovanog dirigenta, čije su se velike glazbeničke sposobnosti itekako potvrdile kasnijim angažmanima na važnim dirigentskim pozicijama u svijetu, Zagreb je bio važna *odskočna daska*. Sa zagrebačkim je orkestrima Kazushi Ōno započeo važnu osobnu karijeru, ali je istovremeno svojim trudom i požrtvovnošću ostvario velik broj suradnji koje zagrebački i svi hrvatski ljubitelji klasične glazbe trajno pamte. Naime, maestro Kazushi Ōno djelovao je kao osobito angažirani dirigent u godinama Domovinskog rata, u dramatičnom razdoblju tragične ugroze koju je izazvala srpska agresija na Hrvatsku. Upravo u tim godinama u kojima je glazbena djelatnost također bila ugrožena, a koncerti se održavali svemu usprkos ne samo u Zagrebu nego i na mnogim agresijom zahvaćenim područjima, upravo je Kazushi Ōno s HKO održavao koncerte odričući se vlastitog honorara u korist obnove Hrvatske (koncert održan u KDVL 17. ožujka 1992.) kao i u korist obnove ratom razrušenih glazbenih škola u Hrvatskoj (koncert održan u Hrvatskom glazbenom zavodu 16. svibnja 1993.).

Po odlasku iz Zagrebu Kazushi Ōno ponovno je 2018. godine stao pred HKO 4. prosinca u HGZ-u, interpretirajući birana djela W. A. Mozarta uz sudjelovanje uglednog švicarskog flautista Dietera Fluryja.

Od 1998. godine na poziciju šefa dirigenta HKO bio je izabran jedan od najuglednijih hrvatskih dirigenata u drugoj polovici 20. i prvim desetljećima 21. stoljeća Pavle Dešpalj. Akademik Pavle Dešpalj, dirigent i skladatelj, rođen je u Blatu na Korčuli 18. lipnja 1934. a preminuo je 16. prosinca 2021. godine u Zagrebu. U Zadru je završio Srednju glazbenu školu 1952., a 1960. diplomirao kompoziciju na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu u razredu Stjepana Šuleka. Godine 1961. osnovao je zadarske Glazbene večeri u sv. Donatu i Zadarski komorni orkestar. Od 1962. do 1967. je šef dirigent Simfonijskog orkestra RTZ-a, od 1970. do 1981. glazbeni ravnatelj Floridskog simfonijskog orkestra i Opere u Orlandu na Floridi. Od 1981. do 1986. je šef dirigent Zagrebačke filharmonije. Od 1981. do 1983. ujedno je i ravnatelj glazbenog programa Dubrovačkih ljetnih igara. Od 1987. do 1995. bio je redoviti profesor dirigiranja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Od 1995. do 1998. bio je dirigent Tokyo Geidai filharmonije i profesor na Tokijskom nacionalnom sveučilištu. Od 1998. do 2012. bio je šef dirigent Hrvatskog komornog orkestra, od 2000–2009. šef dirigent Splitskog komornog orkestra. Kao gost dirigent ravnao je uglednim hrvatskim orkestrima kao i Operom i Baletom HNK u Zagrebu. 2010. godine imenovan je za umjetničkog vođu i dirigenta *Mozartina* – nedjeljnih matineja Simfonijskog orkestra RTV Slovenije. U sezoni 2011/2012. ponovno je bio šef dirigent Simfonijskog orkestra HRT. Tek bi vrlo detaljnom statističkom i sadržajnom obradom svih sezona u kojima je akademik Pavle Dešpalj, sve do 2012. godine, obnašao funkciju šefa dirigenta HKO, te napose otkako je izabran za počasnog dirigenta orkestra, bilo moguće u svim pojedinostima opisati njegov veliki doprinos i ulogu koju je imao vodeći sudbinu HKO, birajući soliste i programe pojedinih koncerata, te pogotovo djelujući na profesionalno, jednako tehničko kao i interpretacijsko usmjeravanje svih glazbenica i glazbenika koji su imali priliku i čast muzicirati pod njegovim vodstvom. Od akademika Pavla Dešpalja oprostili smo se svjesni važnosti njegova uvijek samozatajnog a tako umjetnički snažnog rada s mladim orkestralnim glazbenicima.

Šef dirigent HKO bio je od 2012. do 2014. godine bugarski maestro Dian Tchobanov, od 2009. godine rezidencijalni dirigent Baleta HNK u Zagrebu. Kao dobitnik druge i posebne nagrade na Međunarodnom dirigentskom natjecanju *Lovro von Matačić* u Zagrebu 2008. godine privukao je Dian Tchobanov, dirigent školovan u Sofiji i Beču u razredu Uroša Lajovica, pozornost organizatora glazbenog života i klasičnom baletu i glazbi

privržene javnosti. Njegova su gostovanja u Zagrebu prema tome učestala, pa tako i povećano zanimanje obiju strana – HKO u potrazi za šefom dirigentom i maestro Tchobanov u želji za radom s komornim orkestralnim sastavom. Iako brojčano nevelik broj dirigentskih nastupa bugarskog maestra s HKO, njegovo je djelovanje ostalo u sjećanju prvenstveno solista na puhačkim glazbalima s kojima je najviše surađivao. Jednako tako su nedvojbeno ostala i sjećanja o kojima bi najbolje svjedočili glazbenici koji su nastupali pod njegovim vodstvom budući da je profesionalni životopis dirigenta Diana Tchobanova ispunjen nizom nagrada, gostovanjima diljem Europe i šefovskim pozicijama sa sofijskim, bečkim i novosadskim orkestrima.

Šef dirigent HKO od 2016. godine Miran Vaupotić ostvario je značajnu međunarodnu karijeru dirigirajući uglednim orkestrima u SAD-u, Latinskoj Americi i Aziji, na Bliskom Istoku, te u Europi, poput Londonskog simfonijskog orkestra, Ruskog nacionalnog

orkestra, Nacionalnog orkestra Argentine, Budimpeštanskog simfonijskog orkestra, Malteške filharmonije, Bjeloruske filharmonije, Simfonijskog orkestra Slovačkog radija, Simfonijskog orkestra Sanrema, Praške filharmonije, Državnog orkestra Sankt Peterburga, Simfonijskog orkestra Kaira, Panonske filharmonije, Zagrebačke filharmonije i dr. Nastupio je u eminentnim dvoranama kao što su njujorkški Carnegie Hall *Stern Auditorium/Perelman Stage*, Wiener Musikverein, Rudolfinum i Smetana Hall, pekinška koncertna dvorana Zabranjenog Grada, šangajski Oriental Art Center, moskovske dvorane Čajkovski i Međunarodni dom muzike, Opera u Kairu, Victoria Hall u Ženevi, te CBC Glenn Gould Studio u Torontu.

Snažni zagovornik nove glazbe, premijerno je izveo mnoge skladbe, među kojima su *Koncert za klarinet* Carlosa Franzettija, *Koncert za gitaru* Roberta Di Marina, *Simfonija br. 2* Primous Fountainina koju je naručio slavni američki producent Quincy Jones, kao i *The Wild Symphony* autora bestselera i skladatelja Dana Browna (*Da Vincijev kod*). Također je premijerno izveo nekoliko opera, uključujući *Sweet Dreams* Waundella Saavedre, *Rumpelstiltskin* Johna Rosea u režiji Tylera Buncha (*The Muppets*) u Nacionalnom opernom američkom centru u New Yorku i *Jelku* hrvatskog skladatelja Blagoja Berse s Hrvatskim komornim orkestrom.

Miran Vaupotić objavio je albume za Naxos, Classic Concert Records i Navona Records. 2015. godine osvojio je zlatnu medalju na Global Music Awards u Kaliforniji (SAD). Dobitnik prve i posebne nagrade na 12. međunarodnom dirigentskom natjecanju *Aram Hačaturjan* u Jerevanu u Armeniji, osim funkcije šefa dirigenta HKO djelovao je i kao umjetnički ravnatelj Piazzolla Music Award, projektni direktor američke diskografske kuće PARMA Recordings te šef dirigent Južnočeške filharmonije.

Praizvedbe djela hrvatskih skladatelja

Kao posebno važan dio djelovanja, gotovo misiju u odnosu na repertoar kojim se predstavlja javnosti, Hrvatski komorni orkestar kontinuirano je animirao hrvatske skladatelje na pisanje djela za svoj sastav. U proteklih 35 godina HKO je praizveo tridesetak skladbi i gotovo da nema važnijeg suvremenog skladatelja koji se nije odazvao na poziv ili pak neko svoje već postojeće djelo posvetio HKO i orkestar ga je prvi put predstavio svojim slušateljima. Uz hrvatske živuće skladatelje HKO je pozornost posvećivao i rukopisima već preminulih autora koji nisu bili izvedeni, a bilo je i inozemnih skladatelja koji su svoja nova djela poželjeli prvi put čuti upravo u Zagrebu u izvedbi HKO.

Od *Četiri invencije za gudače* Borisa Papandopula koje je HKO 27. veljače 1992. prvi put pod ravnanjem Pavla Dešpalja izveo u Hrvatskoj, kao i *Concertina za glasovir i orkestar* Ive Mačeka koji je praizveden 30. listopada 1994. sa skladateljem kao solistom i Pavlom Dešpaljem za dirigentskim pultom, do *Feast of Saint Valentine* Davora Bobića, skladbe prvi put izvedene 11. veljače 2020. pod ravnanjem Mirana Vaupotića i uz sudjelovanje harmonikaša Marjana Krajine, nižu se praizvedbe na koncertima u Hrvatskom glazbenom zavodu kojima je HKO itekako zadužio suvremenu hrvatsku skladateljsku produkciju.

Četiri stavka za 12 gudača Dalibora Bukvića pod ravnanjem Saše Britvića 1994., *Tužaljka za Bartokom* Mladena Tarbuka pod ravnanjem autora glazbe 1997., *Introdukcija i koralne varijacije* Krešimira Seletkovića 1998. pod ravnanjem Tonka Ninića, *Chanson triste* Igora Kuljerića pod ravnanjem Tonka Ninića 1998., *Tri songa za rog i orkestar* Emila Cossetta s Janom Jankovićem kao solistom i Glebom Nikitom kao dirigentom 2001., *Gagliarda za gudački orkestar* skladatelja i dirigenta Zorana Juranića 2002., *Kantat za zbor i orkestar* Nikše Njirića s Mješovitim zborom KUD-

a INA i dirigentom Mladenom Tarbukom 2005., *Koncert za kvartet saksofona i orkestar* Anđelka Klobučara sa Zagrebačkim kvartetom saksofona pod ravnanjem Berislava Šipuša 2009., *Koncert za glasovir i orkestar* talijanskog skladatelja Roberta di Marina sa solisticom Željkom Vojvoda i pod vodstvom Mirana Vaupotića 2011., *Koncert za obou i orkestar* Davora Bobića s oboistom Brankom Mihanovićem pod ravnanjem Tomislava Fačinija 2011., *Overture* Franje Krežme, djelo iz baštine pod ravnanjem Diana Tchobanova 2012., *Koncert za klarinet* Nikše Njirića sa solistom Brunom Philippom i bugarskim dirigentom Dianom Tchobanovim 2013., *Koncert za gitaru* Ivana Josipa Skendera sa solistom Krešimirom Bedekom pod ravnanjem Igora Tatarevića 2013., *Koncert za čembalo* Ante Knešauřeka sa solistom Pavlom Mašićem pod ravnanjem Josipa Nalisa 2013., *Koncert za violinu* Zlatana Srzića sa solisticom Mojcom Ramušćak pod ravnanjem Pavla Dešpalja 2014., prva izvedba *Koncerta za violončelo* Victorie Yagling sa solisticom Jelenom Očić i dirigentom Dianom Tchobanovim 2014., *Koncert za violinu i violončelo* Anđelka Klobučara sa solistima Martinom Draušnikom, violina i Dorom Kuzmin, violončelo pod ravnanjem Vladimira Kiradjieva 2014., *Koncert za fagot* Zorana Novačića sa solistom Žarkom Perišićem pod ravnanjem Domenika Briškog 2015., *Koncert za violončelo* Ivana Josipa Skendera sa Zitom Varga, violončelo i Matijom Fortunom, dirigent 2015. i *Flautando* *Orchestrando* Mateja Meštrovića s američkom flautisticom Iris Derke i pod ravnanjem američkog dirigenta Jonathana Griffitha 2019. naslovi su i autori koji pripadaju različitim razdobljima glazbene povijesti, uglavnom 20. stoljeća, te otkrivaju vrlo različite stilske značajke i osobne skladateljske estetike.

Još jedna praižvedba inozemnog skladatelja bio je *Concerto for Strings* Maltežanina Christophera Muscata 2018., a poseban je događaj u cjelokupnoj djelatnosti HKO bila praižvedba opere *Jelka* Blagoja Berse kao koncertna izvedba 8. studenoga 2016. godine. Šef-dirigent Miran Vaupotić i solisti Klasja Modrušan, sopran, Nikša Radovanović, tenor, Davor Radić, bariton i Ivica Trubić, bas s Oratorijskim zborom crkve sv. Marka Cantores sancti Marci, obavili su povijesnu dužnost hrvatskih interpretata i oživjeli zaboravljenu operu velikana hrvatske glazbene Moderne.

Sve u svemu, 35 godina djelovanja, okupljanja sjajnih solista, angažiranja vrsnih dirigenata, izvođenja majstorskih djela hrvatskih i inozemnih skladatelja različitih stilskih usmjerenja, kao i animiranje osobito mlade publike i upoznavanje posjetitelja koncerata s vrijednim repertoarom za komorni orkestar, valja pohvaliti, a vrijedno bi bilo i nagraditi!

(Pročitajte [prethodni](#) / [sljedeći nastavak](#))

© Zdenka Weber, *KLASIKA.hr*, 10. listopada 2023.

Tekst je objavljen uz potporu Agencije za elektroničke medije u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti. Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.